УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

Број освојених поена

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јун 2013.

Шифра кандидата: _____

1. Заокружите слово испред дијалекта који није у основици српског књижевног језика: **1 поен**

а) шумадијско-војвођански;

б) косовско-ресавски;

в) источнохерцеговачки.

2. Које године је Вук Караџић увео сугласник *х* у српски језик? **1 поен**

Упишите годину: **1836.**

3. Године 1847. појавила су се четири дела писана српским народним језиком: **1 поен**

Песме Бранка Радичевића

Рат за српски језик и правопис Ђуре Даничића

Нови завјет у преводу Вука Караџића

Допишите назив четвртог дела које недостаје и име и презиме његовог аутора:

Дело: ***Горски вијенац*;** Аутор: **Петар Петровић Његош**

4. Издвојте *безвучне сугласнике* **у следећим стиховима:** **1 поен**

Шуме бокори цветног јоргована,

И ноћ звездана трепери и жуди.

Ш, **К**, **Ц**, **Т**, **Ћ**, **Т**, **П** (признаје се одговор и ако Т није два пута написано)

5. Напишите (без обзира на редослед) које су две гласовне промене извршене у инструменталу једнине (са наставком -*ју*) именице *радост***:** **1 поен**

једначење сугласника по месту творбе (**по месту или начину артикулације**; **алтернација с : ш**); **јотовање**

6. Одредите ког су граматичког, а ког природног рода подвучене именице у реченици: **1 поен**

Моја другарица има дечка који је права момчина.

а) *дечко* – природни род: **мушки**; граматички род: **мушки**

б) *момчина* – природни род: **мушки**; граматички род: **женски**

7. Напишите у ком времену се налазе подвучени глаголи у следећој реченици и како гласи њихов инфинитив: **1 поен**

Мајка му виче испод прозора да миче онај ауто испред куће.

а) *виче* – глаголско време: **презент**; инфинитив: **викати**

б) *миче* – глаголско време: **презент**; инфинитив: **мицати**

8. Подвуците реч која не припада истој врсти речи у односу на друге у низу и одредите њену врсту: **1 поен**

премда, под, иако, јер, пошто, мада, ако, кад

Врста: предлог (признаје се и **именица**)

9. Из следећег низа речи издвојте оне које нису просте, него су настале творбом: **1 поен**

брат, потпалубље, рударски, бео, рећи, сунцокрет, земља, Забрежје

потпалубље, **рударски**, **сунцокрет**, **Забрежје**

10. Подвуците главне речи следећих синтагми: **1 поен**

столица *на расклапање,* ***тужан*** *због пораза, дуго* ***размишљати****, веома* ***неуредно***

11. Подвуците зависну реченицу и одредите њену значењску врсту: **1 поен**

Како је био једино мушко у фамилији*, бискуп га узе још као дјечака у манастир.*

Врста: **узрочна (каузална)**

12. У реченици *Млада жена, збуњена и устрашена, живела је у друштву сеоских жена* **подвучени реченични члан (конституент) је:** **1 поен**

а) атрибут;

б) апозитив;

в) апозиција.

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

13. У народној пословици *Што високо лети, на ниско пада* **подвучене речи стоје у односу:** **1 поен**

а) синонимије;

б) хомонимије;

в) антонимије.

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

14. Заокружите слово испред реченице у којој запажате фразеологизам: **1 поен**

а) *Луче сам у аутобусу изгубила мобилни телефон.*

б) *Чекајући на реду у пошти, изгубила сам много времена.*

в) *Син ми је изгубио главу за једном девојком.*

15. Напишите правилно следећу реченицу водећи рачуна о правопису: **1 поен**

ДА БИ СМО КУПИЛИ РОМАН ВЕЛИКИ РАТ АЛЕКСАНДРА ГАТАЛИЦЕ
ОТИШЛИ СМО КНЕЗ МИХАИЛОВОМ УЛИЦОМ У КЊИЖАРУ ПЛАТО.

Да бисмо купили роман „Велики рат“ Александра Гаталице, отишли смо Кнез Михаиловом (Кнез-Михаиловом) улицом у књижару „Плато“.

16. Стихови: **1 поен**

Не бијаше силан Влах-Алија,
но бијаше један стари дервиш:
бијела му прошла појас брада,
с њиме нема нитко под чадором;
бекрија је тај несрећан дервиш,
пије Турчин вино кондијером,
но сам лије, но сам чашу пије,
крвав дервиш бјеше до очију.

припадају чувеној песми „Бановић Страхиња“**. Вук је ову песму записао од старца Милије (Милије).**

17. На покрову за мошти српског кнеза који је погинуо у Косовском боју, прва српска средњовековна песникиња Јефимија извезла је текст познат под називом *Похвала кнезу Лазару*. Ово дело настало је у 15. веку. **1 поен**

18. На основу наведених јунака из савремене српске књижевности упишите наслов дела и име и презиме писца: **1 поен**

а) Ђорђе и Симка	***Корени***	**Добрица Ћосић**
б) Ахмет и Харун	***Дервиш и смрт***	**Меша Селимовић**
в) Вук и Аранђел	***Себе***	**Милош Црњански**

19. Дати су стихови из две песме српске авангардне књижевности. Напишите наслове песама и имена и презимена њихових аутора: **1 поен**

а) *Ја сам газио у крви до колена,*
и немам више снова,
сестра ми се продала
и мајци су ми посекли седе косе.

Човек пева после рата **Душан Васиљев**

б) *Лутам, још, витак, са сребрним луком,*
расцветале трешње, из заседа, мамим,
али, из гора, завичај већ слутим,
где ћу смех, под јаблановима самим,
да сахраним.

Стражилово **Милош Црњански**

20. Обе ове стилске фигуре заснивају се на *гласовном понављању којим се постиже еуфонија***.** **Фигура у којој се понављају исти самогласници назива се асонанца, а фигура у којој се понављају исти сугласници алитерација.** **1 поен**

21. Превелика љубав према кћерима највећа је страст овог јунака. Он станује у пансиону госпође Вокер, а на крају романа умире сасвим сиромашан и сам. Сахрањује га студент Ежен де Растињак који после свега одлучује да се обрачуна са немилосрдним париским друштвом. **1 поен**

22. У драмама писца Антона Павловича Чехова (А. П. Чехова; Чехова) нема традиционалног заплета нити расплета, него је у њима лирским елементима дата атмосфера у којој се одвија свакодневни учмали живот његових јунака. Главни јунак ове драме ујка Вања (Вања, Војницки) неспособан је да у свом животу било шта промени. Несрећно је заљубљен у Јелену и, после свега, остаје на имању са сестричином Соњом. **1 поен**

23. На основу уводног одломка приповетке, наведите назив дела и име и презиме њеног аутора: **1 поен**

Био је ред на њега, на Јанка. Он је овако причао: Кад сам се вратио „озго“ у Србију, добио сам место у министарству и живео сам са мајком од моје плате и њене мале уштеђевине. Живели смо лепо и задовољно! Нарочито је моја мајка била задовољна што јој нисам довео „из Париза каку Швабицу“, па да „не уме с њоме ни говорити“.

***Ветар*,** **Лаза Лазаревић**

24. Боем, бунтовник, песник, драмски писац и приповедач Ђура Јакшић **1 поен**
својим начином живота представљао је правог *романтичарског јунака* **свога доба. Песме под називом** *Вече* **и** *Поноћ* **део су његовог диптиха под називом *На Липару.***

25. Један од битних поступака књижевног изражавања подсвесних процеса у којима мисли и осећања нису рационално артикулисани, немају логичку, граматичку и хронолошку сређеност, већ се исказују у слободним асоцијацијама, назива се: **1 поен**

а) дескрипција;

б) дигресија;

в) унутрашњи монолог;

г) перипетија.

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

26. Која од наведених реченица описује књижевну епоху *авангарде***?** **1 поен**

а) У 18. веку авангардни писци се залажу за важност образовања и увођење народног језика.

б) Авангардни писци у 20. веку боре се за рушење свих правила у уметности и укрштање жанрова, певају о губљењу идеала.

в) Авангардни писци се у 19. веку окрећу народној књижевности као узору, узносе машту, певају о љубави и националном заносу.

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

27. Поређајте хронолошки наведена дела (почев од најстаријег до најмлађег). Означите редослед настајања бројевима од 1 до 5. **1 поен**

Божанствена комедија	**4**
Живот и прикљученија	**5**
Еп о Гилгамешу	**1**
Житије господина Симеуна	**3**
Илијада	**2**

28. Која стилска фигура је употребљена у наведеном исказу? **1 поен**

Читава учионица пажљиво је слушала професора.

метонимија

29. а) **Ако песма има укупно 14 стихова, најчешће распоређених у два катрена и две терцине, називамо је сонет.** **1 поен**

б) **Малу ритмичко-интонациону паузу која дели стих на два дела називамо цезура**.

30. Наведени јунаци потичу из различитих дела Иве Андрића. Упишите њихове наслове: **1 поен**

Карађоз	***Проклета авлија***
Лотика	***На Дрини ћуприја***
Везир Јусуф	***Мост на Жепи***